



40

Місцеві бюджети: недофінансування продовжується

Олексій СИЩУК,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН і міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Анатолій БЛИЗНЮК. м. Київ, 16 березня

На черговому засіданні Консультативна рада з питань місцевого самоврядування під головуванням Голови Верховної Ради Володимира Литвина розглянула три питання: про бюджетне забезпечення виконання повноважень органів місцевого самоврядування на 2012 рік, про проект закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 9673) та про президентський проект Кримінального процесуального кодексу.

Заступник міністра фінансів Сергій РИБАК повідомив, що наразі уряд працює над змінами до державного кошторису й очікується, що додатковий ресурс місцевих бюджетів становитиме близько 1,5 мільярда гривень.

– Ми проаналізуємо ситуацію з кожним місцевим бюджетом і не допустимо затримки чи зменшення соціальних виплат, – наголосив заступник міністра. Водночас він на-

гадав про вимогу економії бюджетних грошей, якої органи місцевих влад часто не дотримуються. Зокрема, значні кошти спрямовують на капітальні чи інфраструктурно-інвестиційні видатки, допускаючи при цьому зменшення фонду оплати праці протягом року.

– Це робиться для того, щоб через якийсь час казати про брак коштів на виплату заробітної плати на

два чи три місяці до кінця року. При цьому сесії приймають рішення про скорочення видатків на фонд оплати праці й спрямовують їх на інші цілі, – наголосив С. Рибак.

Говорячи про практику внесення вільних коштів місцевих бюджетів на депозитні рахунки банків, він розповів, що торік у банках було розміщено майже 5 мільярдів гривень. Водночас доходи від таких операцій



Засідання Консультативної ради з питань місцевого самоврядування



Сергій РИБАК



Богдан ГУСАК

становили лише 3 відсотки від суми вкладу.

– Ми всі розуміємо, що в Україні таких відсоткових ставок по депозитах немає. Тобто є питання, на яких умовах місцеві бюджети розміщують вільні кошти на банківських рахунках, адже це також додаткове джерело заробітку, – зауважив заступник міністра фінансів.

– За розрахунками керівників рад та адміністрацій, закладені формульні підходи в бюджеті не забезпечують фінансування навіть захищених статей з виплати заробітної плати чи оплати енергоносіїв до кінця року. Кожному району бракує від 5 до 12 мільйонів гривень, – розповів про тривожну ситуацію **перший заступник голови Рівненської облради Михайло КРИВКО**.

Голова Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, сільський голова села Липини Волинської області Богдан ГУСАК звернув увагу, що під час розрахунку видатків на утримання органів місцевого самоврядування на 2012 рік профільним міністерством застосовано фінансовий норматив бюджетного забезпечення утримання однієї штатної одиниці в розмірі 18 тисяч 127 гривень на рік.

– Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 9 березня 2006 року мінімальний місячний посадовий оклад сільського, селищного голови становить 2 тисячі 327 гривень, секретаря сільради – 1 тисячу 886 гривень, головного бухгалтера – 1 тисячу 281 гривню. Річний фонд заробітної плати з нарахуванням лише на виплату посадових окладів указаним категоріям працівників становить, відповідно, 38 тисяч, 30 і 21 тисячу гривень. Отже, середній розмір витрат на утримання однієї штатної одиниці на рік становить 30 тисяч гривень, або в 1,7 разу більше, ніж фінансовий норматив бюджетної забезпеченості на поточний рік, – наголосив Б. Гусак.

За його словами, в такій ситуації сільські ради покривають видатки на утримання органів управління за рахунок доходів другого кошика, які мали б іти на соціальний розвиток території.

– Три роки тому недофінансування бюджету області становило 10 мільйонів гривень, у 2011 році – 70, а цього року – 300 мільйонів гривень. Ми не можемо йти на вибори з такими показниками, – підкреслив **голова Сумської облради Геннадій МИХАЙЛЕНКО**.

– Нам постійно кажуть, що ми погано ведемо справи в регіонах, підказують працювати з місцевими податками та зборами. Та ви знаєте, яка їхня частка в цілому в податкових надходженнях держави? 0,97 відсотка. Враховуючи, що ці надходження становитимуть не 2,8 мільярда, як прогнозує Мінфін, а близько 2,1 мільярда, то це й того менше. А що робити місту Дніпропетровську, де цьогоріч не вистачає 30 відсотків коштів на захищені статті за делегованими повноваженнями, Луганську, якому не вистачає 29,6 відсотка, Харкову (14,6), Чернігову (22), Тернополю (23,4), Кіровограду (20,8), Херсону (16,9)? Як діяти іншим органам місцевого самоврядування? Сподіваюся, це питання буде вирішено в тих змінах до держбюджету, які готуються, – підкреслив **віцепрезидент Асоціації міст України Мирослав ПІТЦИК**.

– Коли ми готували бюджет на 2012 рік, я особисто заслуховував кожного розпорядника бюджетних коштів і зробив для себе три висновки, з якими потім пішов до Прем'єр-міністра. Висновок перший: грошей, яких просили міністерства й відомства, в природі не існує. Висновок другий: гроші, які вони отримують, витрачаються вкрай неефективно. Висновок третій: ніхто нічого не збирається змінювати, – сказав **Голова Комітету з питань бюджету Валерій БАРАНОВ**.

На його думку, проблема полягає в тому, що навіть у маленькому містечку розпорядники коштів не переймаються програмою скорочення чи оптимізації видатків, покращенням надання послуг. За словами народного депутата, на покриття тимчасових касових розривів місцеве самоврядування в 2011 році взяло позичок на суму 1,6 мільярда гривень, а в цьому – вже 3,9 мільярда.

– Минулого року, щоб повністю виконати всі делеговані повноваження, бракувало близько 30 мільярдів гривень. І всі присутні тут змушені були з другого кошика, зі своїх власних повноважень покривати недофінансування лікарень, шкіл, дитсадків, не залишаючи ні копійки на ремонт дахів, доріг, освітлення, – зазначив В. Баранов.

На думку Голови бюджетного комітету, ми «продовжуємо грати в якусь гру, обманюємо якусь розвідку, а все тому, що ми почали, але ще не провели жодної реформи».

– Ми не реформували систему соціальної політики, не переглянули пільги, не зупинили цей цирк із безкоштовним проїздом. Ми з популістських позицій, через політичну доцільність, хронічні вибори не розв'язуємо жодної проблеми. Комунальне господарство знищила держава, яка дала пільги, але ніколи їх не фінансувала, не компенсує різниці, довела до банкрутства водоканали, теплові мережі, комунальний транспорт. А потім іще добила пенєю, штрафами, описом майна, продажем його на аукціонах, – сказав В. Баранов.

Він підкреслив, що пропонувати включити в бюджетну резолюцію на 2013 рік, зокрема, такі системні проблеми: компенсацію дефіциту фінансових ресурсів на виконання делегованих повноважень (близько 12 мільярдів гривень); збільшення фінансування державних цільових програм у сфері житлово-комунального господарства; вдосконалення меха-



Геннадій МИХАЙЛЕНКО



Валерій БАРАНОВ



Мирослав ПІТЦИК



Михайло ТЕПЛЮК



Зліва направо: Олександр ОМЕЛЬЧЕНКО, Валерій БАРАНОВ,
Сергій ЧЕРНОВ, Володимир ЛИТВИН



Інна ЄМЕЛЬЯНОВА

нізму надання місцевим бюджетам субвенцій із державного бюджету на будівництво, реконструкцію та утримання вулиць і доріг.

За результатами обговорення члени Консультативної ради з питань місцевого самоврядування рекомендували Міністерству фінансів і Комітету з питань бюджету проаналізувати пропозиції та критичні зауваження, висловлені на засіданні членами Консультативної ради, та розглянути можливість їх урахування під час внесення змін до Закону «Про Державний бюджет України на 2012 рік». Зокрема, йдеться про: збільшення обсягу додаткової доплати для вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів на заробітну плату, енергоспівжиттєві послуги; передбачення видатків держбюджету на 2012 рік для місцевих бюджетів на погашення кредиторської заборгованості, що виникла станом на 1 січня поточного року, за виконання в 2011 році робіт за рахунок коштів субвенції інвестиційного спрямування з державного бюджету.

Консультативна рада також рекомендувала Кабінетові Міністрів до 1 квітня 2012 року визначити порядок підготовки, оцінки та відбору програм і заходів, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, а також порядок використання цих коштів на виконання статті 24-1 Бюджетного кодексу України.

Багато дискусій на засіданні Консультативної ради викликав урядовий проект закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 9673). **Перший заступник міністра юстиції Інна ЄМЕЛЬЯНОВА** нагадала, що минулого року Верховна Рада ухвалила Закон «Про державну службу» і, виходячи з принципів, які закладені в цьому документі, Мін'юст прийняв рішення про розробку проекту закону про службу в органах місцевого само-

врядування. І. Ємельянова зазначила, що найбільше пропозицій до законодавчого акта від асоціацій органів місцевого самоврядування, обласних рад стосувалися соціального забезпечення. Річ у тім, що проектом, зокрема, запропоновано інший, ніж у Законі «Про державну службу», мінімальний розмір посадового окладу в органах місцевого самоврядування для посад підгрупи V-5 (посади в органах місцевого самоврядування сіл та селищ) – не менш як 1,6 розміру мінімальної заробітної плати, тоді як у законі передбачено коефіцієнт 2.

– Це питання дискусійне, воно перебуває абсолютно не в правовій площині. Міністерство юстиції консультувалося з Мінсоцполітики, Міністерством фінансів, і, звичайно, ми виходили з реальних можливостей держбюджету, – наголосила І. Ємельянова.

Вона також повідомила, що на відміну від 9 рангів для державних службовців проектом закону пропонується встановити 10 рангів для службовців органів місцевого самоврядування (останній – для службовців виконавчих органів сільських і селищних рад).

– Позиція Української асоціації районних та обласних рад однозначна: проект цього закону є дискримінаційним щодо місцевих органів влади, – сказав **голова Одеської облради Микола ПУНДИК**.

Він зауважив, що розроблений Нацагентством з питань державної служби проект «кардинально відрізняється від того, що в кінцевому підсумку подав Мін'юст». М. Пундик вважає, що в нинішньому вигляді документ не можна покращувати, а потрібно відкликати й розробляти новий.

– Ми справді над цим питанням працювали декілька місяців, і я підтверджую, що урядовий проект є дискримінаційним, – підкреслив **президент Української асоціації районних та обласних рад, го-**

лова Харківської облради Сергій ЧЕРНОВ.

За його словами, дуже важливо зробити престижною роботу в органах місцевого самоврядування, так само як і в органах виконавчої влади, щоб туди йшли працювати молоді амбітні люди, котрі бачитимуть перспективу такої роботи.

– Ми не ведемо мову про те, щоб отримати якісь преференції. Ми, навпаки, хочемо мати однакові стартові можливості й однакові умови забезпечення працівників органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, – зауважив С. Чернов.

Секретар Київської міськради Галина ГЕРЕГА звернула увагу на те, що норми законопроекту про оплату праці, преміювання й пенсійне забезпечення службовців органів місцевого самоврядування наберуть чинності лише з 1 січня 2015 року, тоді як для державних службовців – уже з 1 січня 2013 року, що є «нехтуванням інтересів органів місцевого самоврядування та проявом соціальної несправедливості».

Голова Київської облради Олександр КАЧНИЙ нагадав, що розмови про необхідність посилювати місцеве самоврядування тривають уже два роки. На його думку, спочатку потрібно напрацювати відповідну стратегію, алгоритм розгляду законодавчих актів, а вже потім аналізувати пропонувані конкретні зміни до законів про місцеве самоврядування, державну службу, до Бюджетного кодексу тощо.

Голова Державного фонду сприяння місцевому самоврядуванню Сергій МАЛІКОВ також виступив за доопрацювання законопроекту, щоб документ «відповідав пріоритетам у розвитку місцевого самоврядування, визначеним Президентом України».

Вице-президент Асоціації міст України Мирослав ПІТЦИК спростував те, що АМУ нібито погодила



Сергій МАЛІКОВ



Олександр КАЧНИЙ



Галина ГЕРЕГА

урядовий законопроект, як це зазначено в пояснювальній записці до проекту. Він повідомив, що перед внесенням законодавчого акта до Верховної Ради асоціація направила його розробникам 15 конкретних зауважень і пропозицій.

– У тому вигляді, в якому він з'явився в парламенті, проект викликає категоричне несприйняття, – зауважив М. Пітцик.

Голова Комітету з питань місцевого самоврядування Олександр ОМЕЛЬЧЕНКО повідомив, що 25 квітня комітет проведе «круглий стіл» із залученням до обговорення проекту закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 9673) широкого кола муніципальної громадськості, представників місцевих рад та їх асоціацій, експертів Ради Європи. О. Омельченко зазначив, що профільні підкомітети також пропонують відправити урядовий проект на доопрацювання, щоб потім спільними зусиллями ухвалити новий документ високої якості.

За підсумками обговорення члени Консультативної ради прийняли рішення рекомендувати Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування узагальнити пропозиції та критичні зауваження, внесені до проекту закону (реєстр. № 9673), для їх урахування під час підготовки законопроекту до розгляду Верховною Радою.

Консультативна рада також прийняла рішення взяти до уваги пропозиції всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування щодо можливості повернення законопроекту (реєстр. № 9673) суб'єктові законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Окрім того, на засіданні Консультативної ради Перший заступник Голови Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Володимир Олійник розповів про основні но-

вели проекту Кримінального процесуального кодексу, внесеного Президентом України. Зокрема, це: змагальність судового процесу; будь-які обмеження конституційних прав громадян – лише за рішенням суду; зменшення термінів розслідування справ. В. Олійник зазначив, що, за висновками експертів Ради Європи, проект КПК на 99 відсотків відповідає європейським стандартам.

Консультативна рада прийняла рішення порушити клопотання перед Комітетом з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності про проведення виїзних засідань комітету з порядком денним: «Про впровадження в практику діяльності місцевих правоохоронних органів положень нового Кримінального процесуального кодексу України».

– Думаю, зараз настає такий період, коли нам доведеться зустрічатися набагато частіше. З одного боку, всі вже «на марші» у зв'язку з парламентськими виборами, а з другого – Верховній Раді потрібно ухвалити цілу низку надзвичайно складних законів, починаючи з «матеріалізації» соціальних ініціатив Президента України й закінчуючи прийняттям рішень, які дозволили б знайти джерела для покриття додаткових видатків. Ідеться, зокрема, про запровадження податку на розкіш. Очевидно, нам потрібно буде уважно дивитися, щоб ми цими благими намірами не вимостили дорогу туди, куди нам поспішати не варто, – сказав учасникам Консультативної ради Голова парламенту Володимир Литвин.

За сумлінну працю та з нагоди дня народження він нагородив Почесною грамотою Верховної Ради України Валерія Черняка – голову Черкаської облради, а також цінним подарунком Голови Верховної Ради – голову Київської облради Олександра Качного.

